

Verksamhetsplan 2026

För- och grundskolenämnden

Beslutad av: För- och grundskolenämnden
Gäller för: För- och grundskoleförvaltningen
Ansvarig: Ann-Christine Gradin, utbildningsdirektör

Diariennr: SK-2025/00626
Beslut: 2025-11-20

Innehåll

Innehåll	2
1. Inledning	4
1.1 Begrepp i verksamhetsplanen	5
2. För- och grundskolenämndens grunduppdrag	6
2.1 Nationellt lagstadgat uppdrag	6
3. Strategiområden och effekter	6
3.1 Kvalitet	7
3.2 Likvärdighet.....	8
3.3 Trygghet	9
4. Nämndens uppdrag till förvaltningen	11
5. Uppföljning av grunduppdrag och nationellt uppdrag	11
6. Personalmål FGN.....	12
Introduktion	12
7. Drift- och investeringsbudget	14
Kommunfullmäktiges beslut om tilldelning av medel.....	14
Driftsbudget	14
Nämndens prioritering utifrån tilldelade driftsmedel	15
Förutsättningar och statlig styrning.....	16
Prioritering utifrån tilldelade investeringsmedel.....	17
8. Nämndens utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt (bilaga).....	18
Demografiska förändringar kräver omställning.....	18
Beslutade reformer och nationella utredningar inom utbildningsområdet	18
Kompetensförsörjning	19
9. Inriktningsmål och program från kommunfullmäktige	21
Fokusområde 1. Umeå ska växa hållbart utan utsatta områden	21
Fokusområde 2: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha	22
samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.	22
10. Personalpolitiska mål från kommunfullmäktige	23
Personalpolitiskt mål 5.....	23
Personalpolitiskt mål 6.....	23

Personalpolitiskt mål 7.....	23
11. Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige	24
Bilagor	26

1. Inledning

För- och grundskolenämnden har ett samlat ansvar för all pedagogisk verksamhet såsom kommunal pedagogisk omsorg, förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden är således ansvarig för att alla barn och elever boende i kommunen har tillgång till förskola och skola inom kommunal eller fristående regi. I nämndens ansvar ingår även att fördela resurser till såväl kommunala enheter som till de fristående. I enlighet med det nationellt lagstadgade uppdraget är Umeå kommun huvudman för förskola och skola som bedrivs i kommunal regi.

För- och grundskolenämndens verksamhetsplan beskriver hur verksamheterna som nämnden ansvarar för ska styras, planeras och följas upp under kommande verksamhetsår. Ansvaret utgår dels utifrån kommunfullmäktiges beslutade planeringsdirektiv samt tilldelad budgetram, dels utifrån det nationellt lagstadgade uppdraget.

Verksamhetsplanen redogör för hur nämnden ska förverkliga det av kommunfullmäktiges beslutade grunduppdrag, program med inriktningsmål samt fördelning av tilldelad budget tillsammans med det nationellt lagstadgade uppdraget. För- och grundskolenämndens verksamhetsplan fungerar som ett uppdrag till förvaltningen att omsätta i praktiken.

För- och grundskolenämnden har tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutat om tre gemensamma strategiområdena som visar nämndernas långsiktiga vägval för hur målen ska nås. Strategierna syftar även till att skapa förutsättningar för en sammanhållen utbildningskedja, där övergångar mellan olika skolformer stärks.

Inom respektive strategiområde återfinns faktorer för framgångsrik skolutveckling. Faktorerna utgör en del av huvudmannens systematiska kvalitetsarbete i relation till för- och grundskolenämndens ansvar att säkerställa en utbildning av god kvalitet.

Resursfördelning och kompetensförsörjning är viktiga förutsättningar för verkställande av såväl det kommunala som det nationella uppdraget.

1.1 Begrepp i verksamhetsplanen

Begrepp	Beskrivning
Delmål	Delmål uttrycker vad som ska uppnås för att nå effekt inom respektive strategiområde.
Effekt	Effekter definieras inom respektive strategiområde. Effekterna har sin utgångspunkt i de nationella styrdokumentet för respektive skolform inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde.
Framgångsfaktorer	<i>Faktorer för framgångsrik skolutveckling</i> är en del av det nationella kvalitetssystemet som Skolverket utvecklat. Framgångsfaktorerna är: Förtroendefullt klimat, Hälsofrämjande lärmiljö, Kompensatoriska insatser, Kompetent ledarskap, Professionell utveckling, Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus, Tydlig roll- och ansvarsfördelning.
Indikatorer	Indikatorer beskriver hur delmål följs upp.
Inriktningsmål	Mål fastställda av kommunfullmäktige för att skapa riktning och förändring inom en viss fråga eller avgränsat område. Inriktningsmål är gemensamt för flera nämnder.
Kommunalt Grunduppdrag	Grunduppdrag som kommunfullmäktige fattat beslut om och som för- och grundskolenämnden ska genomföra. Grunduppdraget ingår i den av kommunfullmäktige fastställda reglementet.
Lagstadgat nationellt uppdrag	Uppdrag som fastställs genom nationell lagstiftning såsom skollagen, skolförordning och läroplanen för förskolan, grundskolan, förskoleklass och fritidshem samt anpassad grundskola.
Nämndmål och uppdrag	Utöver grunduppdraget kan för- och grundskolenämnden fatta beslut om ytterligare nämndmål och uppdrag med tillhörande strategier och insatser för att bidra till förverkligande av målen inom skolformerna.
Nämndens prioriterade områden	Utvecklingsområden som identifierats genom huvudmannens systematiska kvalitetsarbete utifrån skolform och strategiområde.
Program	Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program berör oftast flera nämnder. Inom respektive program finns ett eller flera fokusområden.
Reglemente	Ett reglemente ger de grundläggande reglerna för ansvar och beslutanderätt i en kommun (kommunallagen 2017:725). Reglementet fastställs av Kommunfullmäktige och beskriver nämndens ansvar, att verksamheten bedrivs i enlighet med de grunduppdrag, mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelserna i reglementet.
Systematiskt kvalitetsarbete (SKA)	Umeå kommun är huvudman för pedagogisk verksamhet som är nationellt lagstiftad och bedrivs i kommunal regi. Huvudmannen är enligt 4 kap. skollagen ansvarig för att planera, genomföra, analysera och följa upp utbildningens effekt i sin helhet mot de nationella målen.

2. För- och grundskolenämndens grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

2.1 Nationellt lagstadgat uppdrag

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med aktuell lagstiftning. Sedan 2020 gäller Barnkonventionen som svensk lag och är inkorporerad i skollag och läroplaner. Det innebär att ett barnrättsperspektiv ska beaktas med utgångspunkt i de fyra grundprinciperna som beskrivs i artiklarna 2, 3, 6 och 12¹.

Utbildningen som huvudmannen ansvarar för syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska vila på demokratisk grund och samtliga som verkar inom utbildningen ska motverka alla former av kränkande behandling, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering.

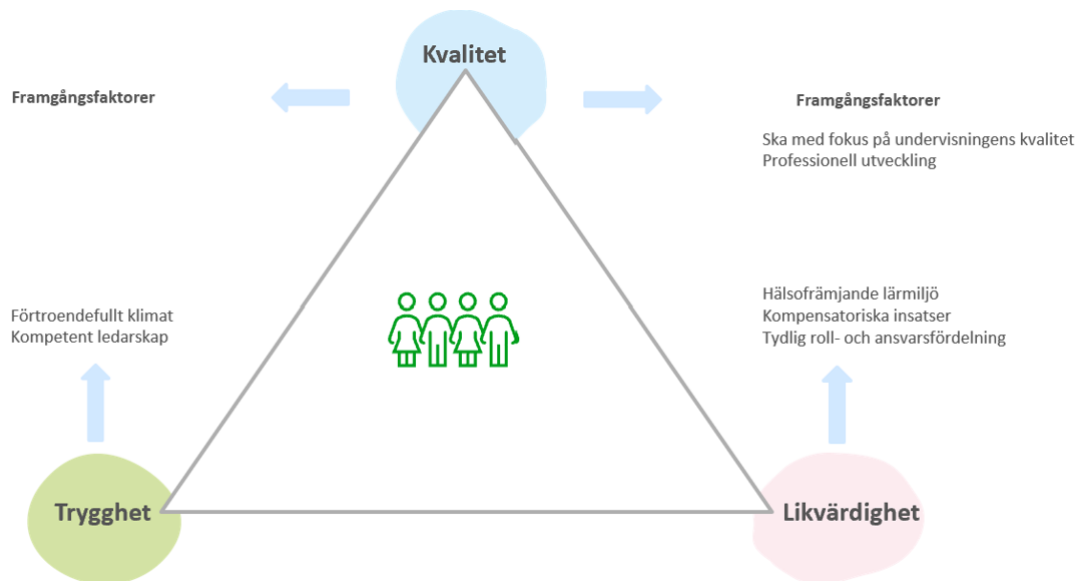
Utbildningen ska främja varje barns och elevs utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Barn och elever ska ges ledning och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. I detta ingår en strävan att uppväga skillnader mellan barn och elevers olika förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Huvudmannen ansvarar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla verksamheten så att de nationella målen kan uppfyllas.

3. Strategiområden och effekter

För- och grundskolenämndens tre långsiktiga strategiområden *kvalitet, likvärdighet och trygghet*, beskriver hur såväl det kommunala som det nationellt lagstadgade uppdraget ska förverkligas i ett långsiktigt perspektiv.

Inom respektive strategiområde knyts faktorer för framgångsrik skolutveckling. Framgångsfaktorerna synliggör på vilket sätt huvudmannen kan verka för att de nationella målsättningarna för respektive skolform nås.

Utifrån prioriterade områden som identifierats inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete har delmål formulerats. Indikatorer beskriver hur väl delmålen uppnås. Uppföljning görs genom en jämförelse över tid på aggregerad nivå.

3.1 Kvalitet

Strategiområdet kvalitet beskriver faktorer och strategier för hur nämnden ska kunna säkerställa att alla barn och elever når målen med utbildningen inom respektive skolform.

Alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande. Utbildningen ska präglas av ledning och stimulans samt av höga förväntningar på att barn och elever kan och vill lära sig och utvecklas. Att nå målen med utbildningen är en viktig skyddsfaktor för barns och elevers möjlighet till en väl fungerande framtid. Undervisningens kvalitet är därför avgörande för barns och elevers förutsättningar att nå målen med utbildningen och vara väl förberedda för fortsatt utbildning.

Med behörig och kompetent personal säkerställs att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt att professionell utveckling sker utifrån uppdraget.

Genom ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på undervisningens kvalitet i förskola och skola identifieras på vilket sätt undervisningen möter upp barns och elevers behov av ledning och stimulans. Det systematiska kvalitetsarbetet ger kunskaper på olika nivåer i styrkedjan om nuläget, utifrån åtgärder och dess effekter, samt en analys av vad som ytterligare behöver göras för att stärka barns och elevers måluppfyllelse och därmed utbildningens kvalitet.

Med utgångspunkt i den samlade bilden som ges i uppföljning och analys tar huvudmannen ansvar för utvecklingen av utbildningen.

Strategiområde	Kvalitet		
Framgångsfaktorer	- Systematiskt kvalitetsarbete med fokus på undervisningens kvalitet - Professionell utveckling		
Nämndens prioriteringar	- Utveckla måluppfyllelsen i svenska. - Utveckla måluppfyllelsen i svenska som andraspråk. - Utveckla måluppfyllelsen i matematik. - Utvecklat meritvärde för flickor årskurs 9.		
Nämndens åtgärd	Indikatorer	Delmål	Effekt
Uppföljning av barns och elevers mål- och kunskapsutveckling i enlighet med för- och grundskolenämndens beslutade årshjul.	Enheternas kvalitetsrapporter med efterföljande dialog. Kartläggningmaterial (Skolverket)	1.1 Barn i förskolan har en god förmåga att kommunicera på svenska i olika situationer.	1. Barn och elever är väl förberedda för fortsatt utbildning och arbetsliv.
	Enheternas kvalitetsrapporter med efterföljande dialog. Kartläggningmaterial (Skolverket)	1.2 Elever i förskoleklass har en språklig medvetenhet i svenska språket och ett utvecklat matematiskt tänkande.	
	Andel (%) elever i årskurs 3 som når kravnivån fördelat på kön. (Statistik för- och grundskoleförvaltningen)	1.3 Elever i årskurs 3 når kravnivån på nationella provens delar i svenska, svenska som andraspråk samt matematik.	
	Andel (%) elever som har lägst betyget E i samtliga ämnen efter årskurs 6 fördelat på kön och utländsk bakgrund. (Statistik för- och grundskoleförvaltningen)	1.4 Elever i årskurs 6 når betyg i alla ämnen.	
	Andel (%) elever som blir behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan fördelat på kön och utländsk bakgrund. (Statistik för- och grundskoleförvaltningen)	1.5 Elever i årskurs 9 når slutbetyg.	
	Skillnad i genomsnittlig meritvärdespoäng mellan hög- och lågpresterande elever i årskurs 9 (Statistik för- och grundskoleförvaltningen)	1.6 Elever i årskurs 9 uppvisar goda meritvärden.	
	Andel (%) elever som når kunskapsresultat i ämnen och ämnesområden inom anpassad grundskola. (Statistik för- och grundskoleförvaltningen)	1.7 Elever i anpassad grundskola ska ha god måluppfyllelse.	
	Andel (%) som når gymnasieexamen efter 4 års studier fördelat på kön och utländsk bakgrund. (Statistik för- och grundskoleförvaltningen)	1.8 Elever når gymnasieexamen.	
	Andel (%) elever som upplever att studieron är god fördelat på kön, årskurs och skolform. (Elevenkäten)	1.9 Elever i skolan har en god studiero.	

3.2 Likvärdighet

Strategiområdet likvärdighet beskriver faktorer och strategier för hur nämnden ska kunna säkerställa att alla barn och eleven får en likvärdig utbildning.

En likvärdig förskola och skola för alla barn och elever syftar till att kompensera för och utjämna skillnader som uppstår i och med socioekonomiska olikheter, behov och förutsättningar.

För att stärka likvärdigheten i utbildningen för barn och elever beslutar nämnden om hur resurserna ska fördelas. Resursfördelning och prioritering av resurser görs utifrån identifierade behov. Resurser ska ge förutsättningar i att säkerställa en tillgänglig och hälsofrämjande miljö tillsammans med kompensatoriska insatser utifrån barn och elevers behov, behov som identifierats inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Som en del i att säkerställa hälsofrämjande lärmiljöer och kompensatoriska insatser är tillgång till elevhälsopersonal. Ett strukturerat barn- och elevhälsoarbete med tydlig roll- och ansvarsfördelning är viktiga förutsättningar för att stärka likvärdigheten i utbildningen för alla barn och elever.

Strategiområde	Likvärdighet		
Framgångsfaktorer	- Hälsofrämjande lärmiljöer - Kompensatoriska insatser - Tydlig roll- och ansvarsfördelning		
Nämndens prioriteringar	- Tidiga kompensatoriska insatser. - Närvarofrämjande arbete i förskola och skola. - Flickors upplevda hälsa ska stärkas.		
Nämndens åtgärd	Indikatorer	Delmål	Effekt
Uppföljning av barns och elevers behov av särskilt stöd i enlighet med för- och grundskolenämndens beslutade årshjul.	Enheternas kvalitetsrapporter med efterföljande dialog. Antal uppdrag/insatser för specialpedagoger.	2.1 Barn i förskolan får det stöd de är i behov av.	2. Barn och elever får en likvärdig utbildning.
	Andel (%) elever i förskoleklass som omfattas av beslut om särskilt stöd fördelat på kön och årskurs. (Prorenata)	2.2 Elever i skolan får det stöd de är i behov av.	
	Andel (%) elever i grundskolan som omfattas av särskilt stöd fördelat på kön och årskurs. (Prorenata)		
	Andel (%) elever i anpassad grundskola som omfattas av särskilt stöd fördelat på kön och årskurs. (Prorenata)		
Uppföljning av barn och elevers närvaro i förskola och skola i enlighet med för- och grundskolenämndens beslutade årshjul.	Barn inskrivna i förskolan närvarar i förskolan. (Tempus)	2.3 Barn och elever i förskolan och skolan ska närvara i utbildningen.	
	Andel (%) elever i förskoleklass som är närvarande fördelat på kön. (Skola 24)		
	Andel (%) elever i grundskolan som är närvarande fördelat på kön och årskurs. (Skola 24)		
	Andel (%) elever i anpassad grundskola som är närvarande fördelat på kön och årskurs. (Skola 24)		
	Andel (%) elever som mår bra fördelat på förskoleklass, årskurs 4 och 7 fördelat på kön (Hälsoenkät)	2.4 Eleverna mår bra i skolan.	

3.3 Trygghet

Strategiområdet trygghet beskriver faktorer och strategier för hur nämnden ska kunna säkerställa att alla barn och elever upplever delaktighet och känner sig trygga och blir respekterade för den de är.

Alla barn och elever, oavsett social och ekonomisk bakgrund, kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet och funktionsnedsättning, ska ges

förutsättningar för att nå målen med utbildningen.

Undervisningens kvalitet och utvecklingen av undervisningen i relation till barnens behov och förutsättningar är beroende av ett kompetent ledarskap. Detsamma gäller barn och elevers möjlighet till delaktighet, inflytande och trygghet som bygger på förtroendefulla relationer.

Alla former av kränkande behandling, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering ska motverkas för att säkerställa barn och elevers trygghet.

Strategiområde		Trygghet	
Framgångsfaktorer	- Förtroendefullt klimat - Kompetent ledarskap		
Nämndens prioriteringar	- Säkerställa systematiken i anmälan, utredning, åtgärda och följa upp kränkande behandling, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering. - Stärka kunskapen om de sju diskrimineringsgrunderna som en del i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet i att motverka alla former av kränkningar och trakasserier. - Säkerställa systematiken i att utreda ordningsstörande beteende i relation till trygghet och studiero i skolan. - Stärka barn och elevers delaktighet i utbildningen.		
Nämndens åtgärd	Indikatorer	Delmål	Effekt
Uppföljning av barns och elevers upplevelse av trygghet i enlighet med för- och grundskolenämndens beslutade årshjul.	Andel (%) barn i förskolan som upplever sig trygga. (Förskoleenkäten)	3.1 Barn och elever är trygga i förskolan respektive skolan. .	3. Barn och elever får en utbildning präglad av trygghet och respekt.
	Andel (%) elever i förskoleklass som upplever sig trygga fördelat på kön. (Elevenkäten)		
	Andel (%) elever i grundskolan som upplever sig trygga i grundskolan fördelat på kön och årskurs. (Elevenkäten)		
	Andel (%) elever i anpassad grundskola som upplever sig trygga fördelat på kön och årskurs. (Elevenkäten)		
	Andel (%) barn i förskolan som upplever att de är delaktige i utbildningen. (Förskoleenkäten)	3.2 Barn och elever upplever delaktighet i utbildningen.	
	Andel (%) elever i grundskolan som upplever att de är delaktiga i utbildningen. (Elevenkät)		
	Andel (%) elever i anpassad grundskola som upplever att de är delaktiga i utbildningen. (Elevenkät)		
	Andel (%) anmälningar om upplevd kränkning, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering i förskolan fördelat på kön. (Elevenkäten)	3.3 Förskolan och skolan motverkar kränkande behandling, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering.	
	Andel (%) anmälningar om upplevd kränkning trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering i skolan fördelat på årskurs och kön. (Elevenkäten)		

4. Nämndens uppdrag till förvaltningen

- A. Att utarbeta förslag på en revidering av avsnittet utomhusmiljö i förskolans funktionsprogram.
- B. Att utarbeta förslag på en komplettering av funktionsprogrammet för grundskola och fritidshem avseende skolans utemiljö.
- C. Att utarbeta förslag på en anpassad och hållbar skolstruktur utifrån de demografiska förändringarna i form av vikande elevunderlag.
- D. Att med anledning av ny skollagstiftning, skolsäkerhetskapitlet 6 a, stärka förvaltningens fokus, inventera och utarbeta förslag på åtgärder för att öka säkerheten och tryggheten på förskolor och skolor.
- E. Att utarbeta förslag på ett reviderat skolskjutsreglemente för grundskola och anpassad grundskola.
- F. Att utarbeta förslag på en reviderad resursfördelningsmodell för grundskola och anpassad grundskola.
- G. Att nämnden säkerställer att översynen av frånvaro omfattar samtliga elevgrupper med särskilt hög risk för problematisk frånvaro, samt ger förvaltningen i uppdrag att stärka arbetet för ökad skolnärvaro inom anpassad grundskola och högstadiet genom träffsäkra insatser och fördjupad samverkan med berörda förvaltningar, myndigheter, regionen, externa aktörer och vårdnadshavare

5. Uppföljning av grunduppdrag och nationellt uppdrag

För- och grundskolenämnden har fattat beslut om när de olika delarna i uppdragen, såväl det kommunala grunduppdraget som det nationellt lagstadgade, ska följas upp.

Av för- och grundskolenämndens beslutade årshjul framgår när uppföljning av det lagstadgade och kommunala uppdraget sker. **Årshjulet revideras varje år.**

Uppföljning av det **kommunala grunduppdraget** genomförs genom:

- Årsrapport av nämnduppdrag och nämndmål samt internkontroll.
- Förenklad rapport av ekonomi, personal och KF-uppdrag.
- Delårsrapportering av nämnduppdrag och internkontroll.
- Återrapportering kompetensförsörjningsplan.
- Återrapportering Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM).

Uppföljning av det **nationellt lagstadgade uppdraget** genomförs genom:

- Årsrapport av nämnduppdrag och nämndmål samt internkontroll.
- Förenklad rapport av ekonomi, personal och KF-uppdrag.
- Delårsrapport av nämnduppdrag och internkontroll.
- Uppföljning utifrån strategiområden som en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

6. Personalmål FGN

Introduktion

För- och grundskolenämndens verksamheter står inför stora utmaningar kopplade till demografiska förändringar. Umeå kommuns senaste befolkningsprognos, P25, visar på en fortsatt lägre tillväxttakt främst på grund av färre antal födda barn. Den demografiska förändringen innebär att personalomställning kommer vara i fokus framöver. Trots minskat antal födda barn så beräknas det på nationell nivå en brist på behöriga lärare och förskollärare år 2038. Det råder särskild brist på förskollärare vilket grundar sig i den låga andelen som examineras vid förskolläraryrkesprogrammen i Sverige. Därav kommer det inte ur ett kompetensförsörjningsperspektiv vara framsynt att minska förskollärarnas antal i omställningsarbetet utifrån demografiska förändringar. Det skulle innebära att förskollärarnas andel skulle öka när totala antalet medarbetare reduceras. Därför upphävs nämndens beslut från 2019 (SK-2019/00569) om att andelen förskollärare ska uppgå till 50 procent från 1 januari 2026.

För att möta utmaningen är det viktigt att nämndens verksamheter tillhandahåller attraktiva arbetsplatser som speglar mångfalden i samhället och där medarbetare och chefer upplever en hållbar arbetsmiljö över tid. Strategier för att säkra kompetensförsörjningen beskrivs i för- och grundskolenämndens kompetensförsörjningsplan samt förvaltningens aktivitetsplan. För- och grundskolenämndens övergripande personalmål är:

Personalpolitiska mål För- och grundskolenämnden			
Nämndens åtgärd	Indikatorer	Delmål - FGN	Personalpolitiska mål från kommunfullmäktige
Uppföljning av delmål och personalpolitiska mål i enlighet med för- och grundskolenämndens beslutade årshjul.	Andel (%) legitimerade förskollärare (Skolverket)	5.1 Legitimation av lärare i förskola, grundskola, fritidshem och anpassad grundskola ska säkerställas.	Mål 5 Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.
	Andel (%) legitimerade lärare i fritidshem. (Skolverket)		
	Andel (%) legitimerade speciallärare/specialpedagoger. (Statistikkälla)		
	Andel (%) legitimerade lärare med behörighet i minst ett ämne årskurs 1–9. (Skolverket)		
	Andel (%) legitimerade speciallärare som undervisar i anpassad grundskola. (Skolverket)		
	Andel (%) utbildade barnskötare. (UK interna statistik)	5.2 Utbildning av barnskötare med goda kunskaper i svenska ska säkerställas till förskola.	Mål 6 Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.
	Antal medarbetare per chef. (UK interna statistik)	6.1 Inom för- och grundskoleförvaltningens verksamheter ska chef ansvara för max 30 medarbetare.	
	Andel (%) sjukfrånvaro samtliga yrkesgrupper inom för- och grundskoleförvaltningens verksamheter. (UK interna statistik)	7.1 Personal med sjukskrivning inom skola och förskola ska minska.	Mål 7 Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.

	Andel (%) sjukfrånvaro i förskolans yrkesgrupper. (UK interna statistik)	
	Andel (%) långtidsfriska samtliga yrkesgrupper inom för- och grundskoleförvaltningens verksamheter. (UK interna statistik)	
	Andel (%) med heltidsanställning samtliga yrkesgrupper inom för- och grundskoleförvaltningens verksamheter. (UK interna statistik)	
	Medarbetarenkäten (index max 6) upplevd hälsa totalen aggregerad nivå (UK Medarbetarenkät)	
	Andel (%) skyddsombud som genomgått introduktion. (UK interna statistik)	

För att följa utvecklingen mot de kommunövergripande personalpolitiska målen samt för- och grundskolenämndens egna personalmål har konkreta och mätbara resultatmått identifierats. Resultatmått för respektive delmål framgår i styrkortet. Uppföljningen av de personalpolitiska målen sker inom ramen för det systematiska kompetensförsörjningsarbetet, det systematiska arbetsmiljöarbetet samt arbetet med lika rättigheter och möjligheter.

Prioriterade områden i förvaltningens arbete med arbetsmiljö och aktiva åtgärder:

- Vidareutveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) med särskilt fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) för att förebygga ohälsosam arbetsbelastning och främja återhämtning.
- Kompetensutveckling och stöd för fortsatt arbete med att förebygga hot och våld, alla ska känna sig trygga även om situationer uppstår.
- Nå riktmärke för antal medarbetare per chef. Chefers förutsättningar (2022:8)
- Vidareutveckla arbetet med lika rättigheter och möjligheter
- Förbättra den fysiska arbetsmiljön i verksamheterna genom att tydliggöra rutiner och stöd till egenkontroll internt inom förvaltningen samt förbättra samarbete med teknik- och fastighetsförvaltningen.

7. Drift- och investeringsbudget

Kommunfullmäktiges beslut om tilldelning av medel

Kommunfullmäktige har den 16 juni 2025 fattat beslut om planeringsdirektiv och ekonomiska ramar för drifts- och investeringsbudget för för- och grundskolenämnden (FGN). Nämndens budgetram för driftmedel uppgår för år 2026 till -2 379,74 mnkr, vilket innebär ett tillskott med -41,72 mnkr jämfört med 2025 års ram.

Kommunfullmäktige har till driftsramen beslutat att prioritera medel för:

- Justering för minskad kostnad PO-pålägg 11,89 mnkr
- Bemanning skolbibliotek och omställning 6,0 mnkr
- 10-årig grundskola 2,0 mnkr
- Utreda införande av arbetsskor 1,0 mnkr
- Avsätta medel för att nå inriktningsmålen 11,69 mnkr

Det fattades även beslut om att utbildningsförvaltningen skulle delas i för- och grundskoleförvaltning och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltning. Ramjusteringen mellan nämnderna fastställdes till att för- och grundskolenämndens budgetram minskade med 5,2 mnkr.

Kommunfullmäktiges beslut från den 16 juni innehåller även beslut om medel för investeringar. FGN har för år 2026 beviljats investeringsmedel motsvarande 19,32 mnkr. Av dessa avser 13,42 mnkr kontinuerliga reinvesteringsmedel. För år 2026 avser 6,60 mnkr grundskola, 4,40 mnkr förskola och 2,42 mnkr IT-åtgärder. Övriga medel är kopplat till inventarier i nya fastigheter.

Utöver investeringsmedel till FGN har kommunfullmäktige beslutat om investeringsmedel till teknik- och fastighetsnämnden, (TN). Det ligger i TNs uppdrag att försörja FGNs verksamheter med fastigheter och IT. Kommunfullmäktige har de kommande åren 2026-2029 beviljat 706,79 mnkr för byggnation av förskolor och lokaler för grundskolans verksamhet. För elevdatorer har kommunfullmäktige beslutat om 15,08 mnkr år 2026. Även personaldatorer till FGN ska tillhandahållas från TN.

Driftsbudget

Kommunfullmäktige har beslutat om att nämndens budgetram för driftsmedel uppgår för år 2025 till -2 379,74 mnkr, ett tillskott med -41,72 mnkr jämfört med 2025 års ram. Utökningen av ram ger inte nämnden fullt ut möjlighet att hantera förändrad volym och ökade kostnader för index. Utifrån tilldelad budgetram uppstår ett behov av kostnadsanpassningar inom nämnden motsvarande 8,5 mnkr.

Umeå kommun är en tillväxtkommun och har ett inriktningsmål om att Umeå ska ha 200 000 invånare senast år 2050. FGN är en nämnd som till stor del påverkas av förändringar i befolkningen, befolkningsprognosen för Umeå kommun har kraftigt reviderats ned de senaste åren. Den senaste prognosen, P25, visar på en lägre befolkningstillväxt i kommunen än i tidigare prognoser. Det beror framförallt på ett lägre födelsetal, lägre inflyttning från utlandet samt färre omflyttningar inom riket.

Befolkningsprognosen ligger till grund för beräkningar och antaganden om hur stort antalet barn och elever kommer att vara i verksamheten under året.

Befolkningsprognosen från mars 2025, P25, prognostiserade i förhållande till tidigare befolkningsprognos, P24, att antalet barn och elever minskar ytterligare under planeringsperioden. Från år 2025 till år 2029 prognostiseras antalet barn i åldern 1–5 år minska med ca 328 barn. För elever i ålder 6–15 år prognostiseras en minskning från år 2025 till 2029 med ca 543 elever.

Nämndens prioritering utifrån tilldelade driftsmedel

För- och grundskolenämnden har en elevpengsbaserad resursfördelningsmodell avseende förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. Det innebär att förskolor och grundskolor erhåller medel utifrån en peng per barn/elev och år. Den allra största delen av nämndens budget hanteras genom dessa resursfördelningsmodeller. Men det finns också så kallad anslagsfinansierade verksamheter såsom elevhälsa, skolskjutsar m.m.

De delar av nämndens budget som inte styrs av elevpengsbaserade resursfördelningsmodeller brukar benämnas anslagsfinansierade verksamheter. För några av dessa finns fastställda normer kopplade till volym, t.ex. anslaget för ledare och nära stöd som utgör administrativt stöd till verksamheten. Dessa anslag får kompensation för både index och volymförändringar i nämndens budgetbeslut för 2026. Övriga anslag får kompensation för index men påverkas inte av volymförändringar.

Förslaget till budgetbeslut innebär att verksamheterna erhållit medel för uppräkningsindex samt att hänsyn tagits till volymförändringar i de delar som styrs av resursfördelningsmodeller. Hänsyn har även tagits till lägre PO-kostnader.

Kommunfullmäktige har i sitt beslut prioriterat medel motsvarande 6,0 mnkr till bemannade skolbibliotek och omställning. Av dessa medel prioriterar nämnden 6,0 mnkr till den lagstadgade bemanningen av skolbibliotek. Införandet av 10-årig grundskola medför behov av utbildning av personal inom nuvarande förskoleklass så att behörighet för undervisning inom tidigare åren inom grundskolan uppnås. För detta avsätts 2,0 mnkr. Ambitionen att införa arbetsskor till personal inom för- och grundskolans verksamheter medför ett behov att utreda och påbörja arbetet med införandet. Nämnden avsätter 1,0 mnkr inom verksamheten förskola till detta uppdrag.

Nämndens behov av att genomföra kostnadsanpassningar om 8,5 mnkr sker inom verksamheter som påverkas av demografiska förändringar men är anslagsfinansierade och därmed inte har volymbaserade resursfördelningsmodeller. Inom elevhälsoområdet sker anpassningar med 5,74 mnkr och inom Kompetenscentrum för flerspråkighet (KCF) sker anpassningar med 2,76 mnkr. Dessa anpassningar sker alltså inom områden där de demografiska förändringarna minskat behovet av anslag.

I budgetbeslutet för 2026 ges full kompensation för löneökningar i elevpengen för förskoleklass och grundskolan åk 1-9 samt inom fritidshem. Därigenom kan personaltätheten inom verksamheterna bibehållas. Det har skett en kraftig ökning av antalet inskrivna elever inom anpassad grundskola varför verksamheten förstärks även inom de områden som inte regleras genom en volymbaserad

resursfördelningsmodell.

Inom förskola har ramen minskat enligt förslaget (exkl. tekniska ramjusteringar) med anledning av förändring i befolkningsprognosen. Förskola erhåller kompensation för index men har minskade volymer utifrån att P25 har lägre volymer än P24. Vilket är förklaringen till att ramen minskar jämfört med 2025. Den senaste befolkningsprognosen visar att det minskade barnantalet inte är tillfällig utan verksamheten har ett stort behov av en anpassning till en lägre behovsnivå under en längre tid.

Inom pedagogisk omsorg minskar ramen enligt förslag. Det är en anpassning till minskat antal barn hos dagbarnvårdare.

Skolgemensam verksamhet erhåller också kompensation för index och volym där det finns fastställda normer kopplade till volym.

Nämnden har de senaste åren redovisat stora positiva avvikelser jämfört med budget kopplat till att de faktiska volymerna inom verksamheten varit lägre än den befolkningsprognos som används som grund för budgeten. Nämnden har genom volymbaserade resursfördelningsmodeller tagit ansvar för en god ekonomisk hushållning då volymberoende överskott inte nyttjats och därmed skapat överskott. Justeringar har gjorts i befolkningsprognosen och därmed anpassats i nivå med de faktiska volymerna vilket även syns i utfallet för 2025. Den lägre befolkningstillväxten och ett minskat antal barn och elever i verksamheten kommer att medföra stora utmaningar vilket gör att det är av yttersta vikt att arbeta med långsiktiga strukturella åtgärder för att klara den ekonomiska utmaning som det innebär.

För- och grundskolenämndens budgetram fördelas enligt bilaga 2.

Förutsättningar och statlig styrning

För- och grundskolenämnden har fått en ramökning med –41,72 mnkr jämfört med år 2025 i fullmäktiges budgetbeslut inför år 2026.

Förutom dessa medel i form av anslag från kommunfullmäktige erhåller nämnden flera större riktade statsbidrag. De riktade statsbidragen söks av varje huvudman och har alltid ett syfte och krav på åtgärd och handling av huvudmannen samt oftast olika villkor som ska vara uppfyllda för att huvudmannen ska vara berättigad till att ta del av statsbidraget. De riktade statsbidragen för för- och grundskolan år 2026 bedöms vara enligt tabell:

Statsbidrag	Bedömning 2026 (mnkr)
Karriärtjänster	11,8
Kvalitetshöjande åtgärder	28,3
Stärkt kunskapsutveckling	58,9
Lovskola	0,3
Lärarlönelyftet	21,8
Läxhjälp till huvudmän	0,6
Maxtaxa	18,6

Omsorg under kvällar, nätter och helger	0,5
Papperslösa barn	0,05
SIS-medel, sjukhuskola. BuP-klinik	2,5
Lärarassistenter	3,0
Statsbidrag för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden	3,4
Akutskolor	0,7
Skolsociala team	0,6
Personalförstärkning speciallärare	3,0
Fjärrundervisning i minoritetsspråk	0,8

Tillsammans utgör dessa statsbidrag ca 155 mnkr för för- och grundskolenämnden kalenderåret 2026.

Samtliga statsbidrag är villkorade och är ofta riktade för ytterligare satsningar och ambitionsökningar. Statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling (tidigare Likvärdig skola) ska användas för utökade insatser för att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen som huvudmannen har valt utifrån en analys av lokala förutsättningar och behov. Insatserna ska tydligt gå att koppla till förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmets verksamhet. Statsbidraget kvalitetshöjande åtgärder är riktade till att minska barngruppernas storlek, bibehålla eller rekrytera personal i förskolan och kompetensutveckla personal som arbetar i barngrupp och bedöms uppgå till 28,3 mnkr för 2026.

Prioritering utifrån tilldelade investeringsmedel

FGN är helt beroende av att TN tillgodoser nämnden med ändamålsenliga lokaler för att barn- och elevplatser ska säkerställas samt för att verksamheten ska kunna bedrivas med god kvalitet för barn, elever och personal. Om leverans av planerade lokaler inte sker i tid eller att nödvändiga reparationer och underhåll inte utförs, kan nämndens möjlighet att fullfölja sitt lagstadgade uppdrag kraftigt försvåras. Barn och elevers rätt till förskole- och skolplats och därmed undervisning är en grundsten i svensk skollagstiftning. Brist på ändamålsenliga lokaler medför en stor belastning för rektorer och personal. FGN har fått medel för investering av inventarier kopplat till de fastigheter som TN har investeringsmedel för och under förutsättning att TN levererar de planerade lokalerna i tid så görs inköp av inventarier till nya fastigheter enligt plan. För de kontinuerliga reinvesteringsmedlen till förskola och grundskola pågår planering och prioritering av var behoven är störst. Det finns begränsade medel och utmaningar i beställningar och utbyte vilket gör att prioritering av störst behov behöver göras.

8. Nämndens utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt (bilaga)

Demografiska förändringar kräver omställning

Demografiutvecklingen med minskade barnkullar under de närmaste åren medför ett behov av omställning för förskolan och skolan i Sverige, så också i Umeå kommun. En omställning vad gäller effektivt lokalutnyttjande och minskning av personal har inletts inom förskolans område. En utmaning i omställningen utifrån den demografiska utvecklingen är att det i vissa områden utanför Umeå tätort finns behov av att tillskapa fler förskoleplatser, i tätort färre. Vidare behöver personalpoolen anpassas då vikariebehovet minskar i takt med neddragning av förskoleplatser.

Rätt utnyttjad kan omställningen innebära en möjlighet till ökad kvalitet i förskola och skola. Minskade barn- och elevkullar ger en möjlighet att stärka lärarbehörigheten, vilket å sin sida sannerligen leder till ökade personalkostnader i form av lön.

Elevminskningen i grundskolan börjar i förskoleklass år 2027 för att därefter succesivt påverka antalet elever i påföljande årskurser fram till 2036. Med färre elever ökar konkurrensen om eleverna mellan kommunal och enskilda huvudmän. Konkurrensen tillsammans med osäkerhet av skolvalets utfall, leder till svårigheter för kommunen att planera för en funktionell skolorganisation.

Beräknad elevminskning i förskoleklass till årskurs 6 de närmaste åren är dock inte så omfattande att en minskning av antalet klasser kan göras, vilket medför att personalbehovet kvarstår. Ur ett ekonomiskt hänseende är de små skolenheterna särskilt sårbara då sjunkande elevantal medför svårigheter att upprätthålla grundbemanning med heltidstjänster samt långsiktig kontinuitet och hållbarhet för såväl lärare, rektorer som stödfunktioner.

För att rektor under prognosperioden 2028–2035 ska ha genomsnittliga ekonomiska resurser till undervisning och stödresurser motsvarande idag, så behöver sammanlagt antal klasser i Umeå kommun minska eller ekonomiska resurser tillföras.

Ytterligare en utmaning är ökningen av antalet elever mottagna i anpassad grundskola. Mottagandet har ökat från 1 procent läsåret 2018/2019 till 1,4 procent läsåret 2024/2025. Sveriges kommuner och regioner (SKR) bedömer att 0,8 procent av folkbokförda 6-åringar kommer att börja årskurs 1 inom anpassad grundskola från och med höstterminen 2028. SKR:s prognos bör ligga till grund för framtidens lokal- och personalbehov i samband med införandet av 10-årig grundskolan.

Sammanfattningsvis medför den beslutade reformen om tioårig anpassad grundskola särskilda planeringsbehov, där det i dagsläget saknas både lokaler och personal för förskoleklass.

Beslutade reformer och nationella utredningar inom utbildningsområdet

Regeringens beslut om införandet av en tioårig grundskolan från hösten 2028 medför en rad konsekvenser. En av dessa är att förskollärare som är anställda senast 30 juni 2026 och undervisar i förskoleklass får undervisa i nya årskurs 1 under en övergångsperiod fram till 2031. Förskollärare med minst 5 års erfarenhet kan genomgå en statsfinansierad fortbildning för att bli behörig att undervisa i årskurs 1 och 2. Inom grundskolan krävs en tidig kartläggning av lärarkompetens i syfte att möjliggöra

strategisk planering av insatser för kompetensutveckling, så att behovet av legitimerade lärare i årskurs 1 och 2 kan tillgodoses.

Parallellt med beslutade reformer har regeringen tillsatt en rad utredningar inom utbildningsområdet, utredningsförslag som beräknas beslutas under 2025–2026. Ett högt reformtryck kan komma att kräva prioriteringar av tid och personella resurser inom för- och grundskoleförvaltningen i implementering och genomförande av beslutade reformer och lagändringar.

Kompetensförsörjning

För- och grundskolenämndens verksamheter står inför stora utmaningar kopplade till demografiska förändringar. Umeå kommuns senaste befolkningsprognos, P25, visar på en fortsatt lägre tillväxttakt främst på grund av färre antal födda barn. Den demografiska förändringen som nämndens verksamheter står inför innebär att personalomställning kommer vara i fokus framöver.

Kompetensförsörjningsplan visar ett rekryteringsbehov av 2 107 medarbetare fram till år 2035. Trots lägre tillväxttakt och behov av omställning beräknas det på nationell nivå en brist på behöriga lärare och förskollärare år 2038. För få personer ansöker till och slutför utbildning som lärare och att rörligheten på arbetsmarknaden har ökat samt skollagens krav på legitimation i anställning. Andra viktiga förklaringar är kommande pensionsavgångar och att en lägre andel lärare väljer att arbeta kvar i skolan eller att gå tillbaka till läraryrket vilket bidrar till krav på långsiktighet i kompetensförsörjningsplaneringen.

Även tillgången på chefer inom nämndens ansvarsområde utgör en utmaning, särskilt när det gäller att rekrytera erfarna rektorer. För att säkerställa en verksamhet av hög kvalitet krävs ett fortsatt gott chefs- och ledarskap. Chefer har en viktig roll i att skapa goda förutsättningar för positiva resultat samt en arbetsmiljö som främjar samarbete, kreativitet och delaktighet. Arbetet med att nå riktmärket för antal medarbetare per chef är fortsatt av stor vikt för våra chefers arbetsmiljö och förutsättningar, men det kräver ekonomiska resurser och är därför fortsatt att betrakta som en utmaning för nämnden.

För- och grundskolenämnden har under en längre tid erhållit statsbidrag kopplade till lärares löner och strategiska satsningar som lärarlönelyftet, karriärtjänster, lärarlyftet. Om möjligheten till att nyttja dessa statliga medel skulle upphöra framöver, innebär det inte bara en betydande ekonomisk belastning, utan även en strategisk risk utifrån kompetensförsörjning – vilket i sin tur kan påverka kvaliteten i utbildningen och måluppfyllelsen på sikt. För att möta kompetensförsörjningsutmaningen behöver nämndens verksamheter skapa arbetsplatser som är både attraktiva och representativa för samhällets mångfald där medarbetare och chefer kan verka i en hållbar arbetsmiljö över tid. De strategier och prioriterade aktiviteter som ska säkerställa en långsiktig kompetensförsörjning framgår av för- och grundskolenämndens kompetensförsörjningsplan samt förvaltningens aktivitetsplan.

Prioriterade aktiviteter i förvaltningens arbete för att klara kompetensförsörjningen.

- Nå riktmärke för antal medarbetare per chef. Chefers förutsättningar (2022:8).
- Handlingsplan för bristkompetenser.

- Plan för kompetensutvecklings- och omställningsbehov.
- Genomföra förvaltningsspecifik traineeutbildning för blivande rektorer.
- Målgruppsanpassad marknadsföring i syfte att bredda rekryteringen och attrahera fler grupper.
- Samarbete och arbetsformer med Umeå Universitet och Lärarutbildningen.
- Fortsatt utveckling av karriärvägar för lärare.
- Tillvarata äldre medarbetares kompetens och förutsättningar (förläng arbetslivet).
- Introduktion för nyanställda.

9. Inriktningsmål och program från kommunfullmäktige

För- och grundskolenämnden ska bidra till att Umeå kommun uppnår inriktningsmål 2 och 3 inom *Program för social hållbarhet*.

Programmets syfte är att bidra till att uppnå Umeå kommuns ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla. Programmet är en konkretisering av inriktningsmålen två och tre: *Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden*, samt *Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv*. Inriktningsmålen är sammanhängande dimensioner av det som utgör social hållbarhet och bör inte hanteras separat från varandra.

Inom programmet finns två fokusområden som beskriver vad som ska prioriteras för de nämnder som inriktningsmålen är destinerade.

Fokusområde 1. Umeå ska växa hållbart utan utsatta områden

För- och grundskolenämnden ansvarar för att utbildningen bedrivs i enlighet med de nationella styrdokumentet, vilket bland annat innebär att barn och elever får sin rätt till utbildning tillgodosedd. Att barn och elever når målen med utbildningen är en betydande skyddsfaktor för att motverka utanförskap. Forskning visar entydigt på att utbildning är en viktig faktor för ungas valmöjlighet vad gäller framtida utbildningsvägar och yrkesmöjligheter.

1.1 Stärka inkludering och jämställdhet

Utbildningen i förskolan och skolan ska bedrivas likvärdigt och vara kompensatorisk. Undervisningen ska utgå från varje barn och elevs behov och förutsättningar. Pedagogisk personal inom för- och grundskolans verksamheter i Umeå kommun verkar för att uppmärksamma barn och elevers behov av ledning och stimulans, anpassningar och särskilt stöd. Tidiga insatser är betydelsefulla för att barn och elever ska få de rätta förutsättningarna till utveckling och lärande, såväl kunskapsmässigt som socialt. En likvärdig utbildning förutsätter att förskolan och skolan bedriver ett systematiskt elevhälsoarbete där professionerna samverkar för att tillgodose barn och elevers behov av en tillgänglig och hälsofrämjande lärmiljö.

För- och grundskolenämnden bidrar till inriktningsmålet 1.1 genom att vikta resurser motsvarande 7,8 mnkr, (KS-2024/00433), särskilt till:

- Specialpedagogisk kompetens inom förskola, där sammanlagt nio specialpedagoger stödjer verksamheterna i deras uppdrag att säkerställa en utbildning med god kvalitet för alla barn.
- Specialpedagogiskt riktat stöd till högstadieskolor utifrån elevernas studieresultat, som ett led i att eleverna ska nå slutbetyg i årskurs 9.
- Utökad bemanning av legitimerade lärare på skolor med lågt socioekonomiskt index.
- Team skolnärvaro som stödjer skolenheterna i det närvarofrämjande arbetet, närvaro är en förutsättning för att få sin rätt till utbildning tillgodosedd och nå målen.

1.2 Förebygga brottslighet och våld

För- och grundskolan i Umeå kommun samverkar med andra myndigheter inom ramen för förskolans och skolans elevhälsoarbete. Syftet är att genom tidiga insatser stödja barn och elever i att till skapa en fungerande skolgång och liv.

Umeå kommun bedriver samverkan mellan för- och grundskolan, socialtjänsten, polismyndigheten och fritidsförvaltningen genom SSPF. SSPF är en samverkansform avsedd för brottsförebyggande arbete där ungdomar identifierats vara i riskzonen för kriminalitet och/eller missbruk.

För- och grundskolenämnden bidrar till inriktningsmålet 1.2 genom att vikta resurser motsvarande 3,9 mnkr, (KS-2024/00433), särskilt till:

- Socialpedagoger i grundskolan som bidrar till det trygghetsfrämjande arbetet i skolan.
- Skolsociala team som genom samverkan mellan skola och socialtjänst bidrar till trygghet, ökad närvaro och att elever med en ogynnsam utveckling får stöd i ett tidigt skede.
- Mobila teamet ett förebyggande arbete som riktas till elever i årskurs 4–6 som riskerar att ha problematisk skolfrånvaro, låg måluppfyllelse och eventuellt normbrytande beteende.
- Förskolan arbetar med en särskild satsning kring att förebygga våld mot barn samt utbildning inom hederskultur och hedersvåld

Fokusområde 2: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

För och grundskolenämnden ansvarar för att alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Förskolan och skolan ska aktivt verka för jämställdhet mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Skolan ska gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

10. Personalpolitiska mål från kommunfullmäktige

Personalpolitiskt mål 5

Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.

För att skapa en väl fungerande förskola och skola är det av stor vikt att för- och grundskolenämnden både attraherar och rekryterar behöriga och kompetenta medarbetare samt behåller och utvecklar medarbetare i verksamheten. Medarbetarnas kompetens är en mycket viktig faktor för kvalitet och måluppfyllelse där kompetensutveckling och goda karriärmöjligheter bidrar till både ökad attraktivitet för uppdraget och till ökad motivation hos medarbetarna. Att möjliggöra och utveckla strategier för omställning och vidareutbildning av kompetenser är därför avgörande för nämndens framtida kompetensförsörjning.

För och grundskolenämndens verksamheter ska spegla samhällets struktur och präglas av jämställdhet och kulturell mångfald. Att bredda perspektivet på rekrytering och ta tillvara kompetenser är därför en viktig fråga för att attrahera och nå framtida medarbetare likväl som nya grupper av medarbetare på arbetsmarknaden.

Att nämndens verksamheter har en ändamålsenlig arbetsorganisation som skapar balans i bemanning mellan uppdrag och förutsättningar är av stor betydelse för att attrahera och behålla medarbetare. Åtgärder ska fortsatt vidtas för att undvika nyttjande av bemanningsföretag.

Personalpolitiskt mål 6

Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.

Ledarskapet ska skapa förutsättningar för goda resultat och en arbetsmiljö som uppmuntrar medarbetare till samverkan, kreativitet och medskapande. Ett gott ledarskap där chefer kan engagera sin medarbetare och tillsammans med dem kan driva förändringar, kommer att spela en avgörande roll för för- och grundskolenämndens framtida utveckling. Enligt Umeå kommuns kompetensförsörjningsprognos kommer För- och grundskolenämnden att ha behov av att rekrytera ett stort antal chefer inom de kommande tio åren.

Målet Antal medarbetare per chef är av fortsatt vikt för nämndens område att följa upp, i syfte att säkerställa de organisatoriska förutsättningar som bidrar till verksamhetens kvalitet och måluppfyllelse. Ett fortlöpande arbete kring förutsättningar som bidrar till hållbara chefsuppdrag ska fortgå såväl inom ramen för det systematiska arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) som i den individuella dialogen mellan chef och medarbetare.

Strategier och aktiviteter för att säkra en långsiktig ledarförsörjning är ett prioriterat område och beskrivs i för- och grundskolenämndens kompetensförsörjningsplan.

Personalpolitiskt mål 7

Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda

arbetsförhållanden.

En bra arbetsmiljö är en förutsättning för att skapa såväl kvalitet som effektivitet i nämndens verksamheter, men även en förutsättning för att attrahera och behålla personal. Alla som verkar i för- och grundskoleförvaltningen har ett gemensamt ansvar för att aktivt medverka till att skapa en bra arbetsmiljö. Arbetsmiljöarbetet ska genom ett hälsofrämjande förhållningssätt bidra till verksamhetens utveckling samt ta sin utgångspunkt i framgångsfaktorer i utformning av arbetsmiljö, arbetsorganisation, arbetstid och lönebildning.

Arbetsmiljöarbetet ska bedrivas i enlighet med rutiner planerade i förvaltningens årshjul, löpande riskbedömning och handlingsplan. Via det systematiska arbetsmiljöarbetet följs förbättringsbehov och prioriterade åtgärder upp, på olika nivåer i organisationen. Genom fokus på främjande och förebyggande insatser i arbetsmiljöarbetet, friskfaktorer samt arbete med rehabilitering och anpassning skapas förutsättningar för att långsiktigt sänka sjukfrånvaron.

11. Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige

Tilläggsuppdrag 2025:1

Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Planering och genomförande

Förvaltningen har gjort en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar och redovisat den för för- och grundskolenämnden. Omställningsarbetet inom förskolan pågår sedan hösten 2024 och grundskolan är inne i ett planeringsskede. Då antalet barn och elever förväntas minska även de kommande åren kommer befintliga förskole- och skolstrukturer behöva ses över och anpassas. Det påverkar också behovet av lärare som bedöms minska.

Minskade barn- och elevkullar kan medföra en ökad konkurrens mellan huvudmän och mellan skolor. Skolinspektionen har nationellt varnat för att en relativt stor andel av de enskilda huvudmännen har en känslig ekonomisk ställning och kan tvingas till neddragningar i verksamheten vid ett mindre barn- och elevtapp. Denna risk gäller framför allt små enheter.

Tilläggsuppdrag 2025:9

Kommunfullmäktige ger personalnämnden tillsammans med för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden och äldre- och vårdnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett införande av arbetsskor inom för- och grundskolenämndens, individ- och familjenämndens samt äldre- och vårdnämndens verksamheter.

Planering och genomförande

Förvaltningen kommer att utreda förutsättningarna för ett införande av arbetsskor. Utredningen kommer att omfatta ett arbetsmiljöperspektiv, men även innehålla in- och omvärldsbevakning för att ta del av hur såväl förvaltningar i kommunen som hur andra kommuner arbetar med frågan.

- Utreda införande av arbetsskor 1,0 mnkr

Tilläggsuppdrag 2023:1

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Planering och genomförande

Med stöd i det systematiska kompetensförsörjningsarbetet bedrivs insatser inom ett flertal områden och organisatoriska nivåer i syfte att attrahera, behålla och utveckla, se även nämndens kompetensförsörjningsplan. Insatser bedrivs också fortsättningsvis med omställning av personal i förskolan med anledning av sjunkande födelsetal i enlighet med demografiprognoser.

Tilläggsuppdrag 2023:2

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Planering och genomförande

Förvaltningen deltar i det kommunövergripande utvecklingsarbetet för att främja samarbete och ansvarstagande i kommunorganisationen, bland annat genom aktivt deltagande i kommungemensamma forum, nätverk och arbetsgrupper. Dessutom pågår inom ramen för både det systematiska arbetsmiljöarbetet samt nämndens miljö och hälsoskyddsarbete, aktiviteter för att utveckla och främja samverkan över förvaltningsgränser.

Tilläggsuppdrag 2021:8

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.

Planering och genomförande

Förvaltningen deltar i det kommungemensamma arbetet. Förvaltningen har också upprättat rutiner för att säkerställa för nämnden viktiga processer exempelvis avseende bidrag på lika villkor, ägar- och Umeå kommun, För- och grundskolenämndens verksamhetsplan 2026

ledningsprövning mot fristående förskolor.

Bilagor

Bilaga 2 Fördelning av budgetram

Bilaga 3 Nämndens utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Bilaga 4 Kompetensförsörjningsplan 2026, för- och grundskolenämnden